Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ГРУДНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 6, 1956. No. 234. VOL. LXIII.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД КАРАТИМЕ ЗА ПЕРЕШКОДУ В ІНТЕҐРАЦІЇ ШКІЛ

В КЛІНТОНІ, ТЕННЕСІ, ВНАСЛІДОК ЗАВОРУШЕНЬ ПРИПИНЕНО НАВЧАННЯ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ; БРАВНЕЛЛ ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО ФБІ ВЕДЕ СЛІДСТВО В ЦІЙ СПРАВІ

Вашинґтон. — Генеральний прокуратор Герберт Бравнелл заявив, що федеральний уряд каратиме всіх тих, які ставлять перешкоди при здійсненні об'єднання шкіл для дітей білих і кольорових батьків. Заява генерального прокуратора відноситься до тих білих осіб, які почали виступати проти об'єднання шкіл в місті Клінтоні, Теннессі. Суд видав був наказ про об'єднання учнів в школах в тому місті, але тепер виникли заворушення в середній школі, і внаслідок цього треба було припинити в ній навчання. До цієї школи ходить 800 учнів, між ними і 12 учнів неґритянських батьків. Пастор Пол В. Тирнер вів шістьох кольорових учнів до цієї школи, і під час цього на нього напали білі, противники об'єднання шкіл, та поранили його на носі і лиці. За цей напад заарештовано 35-річного фармера Клайда Кука. Після того нападу молодь побігла до шкільного будинку та гукала „Давайте нам сюди тих чорних!" Школу закрито на неозначений час, бо голова Шкільної Ради Р. Г. Гросно боїться, щоб не повторилися нові заворушення. Цікаве те, що більшість населення є за об'єднанням шкіл, бо під час виборів перепав той кандидат, який домагався, щоб і надалі затримати сеґреґацію в шкільництві. Генеральний прокуратор Бравнелл заявив, що утримання порядку в місті Клінтон — це справа стейту, а не федерального уряду. Але і департамент справедливости цікавиться тим, чи дійсно хтось противиться тому, щоб виконано зарядження судді Тейлора про об'єднання шкіл в тій місцевості.

Американське першенство в повітрі загрожене

Вашинґтон. — Голова Стратеґічної Повітряної Команди генерал Куртіс Е. ЛеМей промовляв на зборах професорів і студентів Джорджтавнського університету і заявив, що Совєти з кожним днем щораз більше загрожують перевазі ЗДА в повітрі. Генерал ЛеМей сказав, що п'ять років тому, на його думку, ЗДА могли виграти війну проти СССР без поважних втрат. І тепер ця країна могла б виграти війну проти комуністів, але при тому мусіла б і сама мати поважні втрати. СССР збільшив свої повітряні сили в останніх роках, бо був вдалося розбудувати далекосяжні бомбовики і противітряну оборону, і тому з кожним днем СССР зменшує ту віддаль, якою його випереджувала ця країна. Та все ж таки й тепер ЗДА ведуть перед в повітряних збройних силах. Щоб затримати свою вищість, ЗДА мусять постійно розбудовувати й поліпшувати свої літаки, поширювати свої летунські бази, щоб вони були якнайбільше розсіяні по всьому світі. Поліпшувати зброю, якою послуговуються літаки. За всяку ціну розбудовувати міжконтинентальні ракети, а також подбати про те, щоб всі вояки американських збройних сил втішалися пошаною громадянства та діставали таку фінансову винагороду, яку дістають працівники цивільних фахів.

Даґлес МекАртур, другий, наменований на амбасадора до Японії

Оґеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер наменував на амбасадора до Японії урядовця в державному департаменті Даґлеса МекАртура, другого. Він є небожем славного генерала Даґлеса МекАртура, якого добре знають і шанують в Японії. Цю номінацію має затвердити Сенат. Новий амбасадор має виїхати до Японії в лютому 1957 року, де обійме становище по Джанові М. Аллісонові, який виїде до Вашинґтону, щоб зайняти якесь інше становище. Новий амбасадор є фаховим дипломатом, який служить від 1935 року, а під час другої світової війни був інтернований німцями, коли був призначений при французькому уряді в Віші. Після звільнення служив в Бельгії, Парижі та в інших країнах, а під час президентури Айзенгавера працював в державному департаменті, де був плановиком міжнародних конференцій.

Канада приймає необмежене число мадярських втікачів

Оттава. — Канадійський уряд повідомив, що ще цього року хоче перевезти з Европи коло 6,000 мадярських втікачів, оплачуючи їхню подорож літаками або кораблем та не ставлячи їм майже жадних обмежень. Майбутніх іміґрантів оглядають тільки „на око" лікарі, і якщо втікачі не виявляють жадних ознак заразливої недуги, то їх допускають до Канади. Канада заявила, що прийме до себе всіх тих мадярських втікачів, які виявлять охоту еміґрувати до тієї країни. Не допускають до в'їзду до Канади тільки тих осіб, які могли б заразити інших втікачів. Дістають дозвіл на в'їзд і молоді і старі, і здорові і поранені та нездібні до праці. В жадному випадку не розділюють родин.

В АМЕРИЦІ

● **У Вашинґтоні** сподіваються, що коло 50,000 осіб виявлять бажання сидіти на кріслах, що стоятимуть вздовж шляху, яким їхатиме під час інавґурації президент Айзенгавер до Білого Дому. За кожне крісло треба буде платити від 3.50 до 10-ох долярів, залежно від їхнього положення. Просьби про закуп цих місць треба вже тепер вносити до Інавґураційного Комітету.

● **Крайове** Виховне Товариство обраховує, що наступного року для публічних шкіл потрібно буде коло 180,000 кваліфікованих учителів, бо цього року вчать і такі учительські сили, які не мають повних кваліфікацій.

● **У Ню Йорку** ведуть кампанію, що має ціллю защеплення проти поліо всього населення до 40-го року життя. При такому масовому щепленні одна доза вакцини коштуватиме тільки три доляри, а незаможні діставатимуть її безплатно.

● **Комісар** нюйоркської поліції Стівен Кеннеді остерігає населення, що перед Різдвом і Новим Роком звичайно посилюють свою „діяльність" злочинці, і тому треба бути обережнішим. Поліцистам заборонено приймати від громадян різдвяні дарунки.

● **Команда** летунства вирішила, що гра в бінґо при ставках нижчих як 300 долярів, є неґазардовою грою, а „товариською розривкою і відпочинком".

ПРИЧИНИ ЕКСПЛЬОЗІЇ В БРУКЛИНІ ТАЄМНИЧІ, НЕ ВИКЛЮЧАЮТЬ САБОТАЖУ

Ню Йорк. — Жахлива експльозія, що сталася в Бруклинському порті в понеділок увечорі спричинила важкі втрати в людях і в матеріялах. За дотеперішніми підрахунками внаслідок цієї експльозії згинуло 10 осіб і 246 було поранених. Спричинені на чотирьох доках шкоди обраховують на 15,000,000 долярів. Сила вибуху рівнялася силі експльозії двох велетенських 4-000-фунтових воєнних бомб і залишила по собі 150-стопний кратер. Експльозія була така могутня, що знялася 500-стоповим стовпом вогню у повітря, і прорвала групу 16-інчову цементову долівку причалу. Досі не встановлено безпосередньої причини експльозії. Одні здогадуються, що вона могла статися внаслідок вибуху амуніції, але ж кевідтиріннє причалу виключає таку можливість, бо між товарами і матеріялами, зложеними у причалі, не було ніякого вантажу амуніції. Сила вибуху доказує, що на причалі знаходилася велика скількість якогось незвичайно сильного вибухового матеріялу, про який не знали ні робітники, ні керівництво корабельної компанії, до якої належить причал. Вибухові матеріяли, що спричинили експльозію, мусіли бути серед зложеного на причалі вантажу, фальшиво позначені і зголошені. Федеральне Бюро Інвестиґацій, як теж представники міської влати не виключають можливости саботажу. Після погашення вогню і рятункових акцій ведеться тепер докладне слідство для встановлення причин експльозії. Від вибуху потерпіло багато приватних осіб, які внаслідок пожежі втратили свої доми й улаштування. Бруклинський Відділ Червоного Хреста започаткував широку акцію допомоги для осіб пошкодованих внаслідок експльозії.

Стівенсон заявив, що не буде третій раз кандидувати

Вашинґтон. — Адлей Е. Стівенсон, демократичний кандидат на президента в 1952 і 1956 роках, заявив через демократичну головну квартиру, що вже більше не буде кандидувати на президента. Але він додав, що його зацікавлення працею в Демократичній партії не зменшиться. „Я хочу їй допомогти, як тільки зможу, казав Стівенсон, і тому я прийняв членство в дорадчому партійному комітеті, який зорганізовано минулого тижня". Бувший переможений демократичний кандидат повідомив, що від 1-го січня 1957 року почне працювати в тій самій правничій фірмі, в якій працював перед номінацією на кандидата на президента. Власниками цієї адвокатської фірми є В. Віллард Вірц, Вільям МекБлер і Нютон Н. Мінов. Стівенсон подякував всім тим, які писали до нього після виборів і заявив, що час до часу буде займати становище в важливих політичних справах. Під час цьогорічної виборчої кампанії Стівенсон старався „усвідомити американський нарід про ті факти, які свідчать про самоводовольнення уряду в справі народної безпеки". Стівенсон твердить, що на його думку, Демократична партія мусить вести рішучу, але конструктивну опозицію. „Всі ми знаємо з досвіду, що поступ в цій країні залежить від Демократичної партії." В закордонній політиці Стівенсон домагається скріпити силу і єдність наших союзників та припинити експансію комуністів.

Закрито банк в Елленвіллі, бо в ньому бракує 1,300,000 долярів

Елленвілл, Ню Йорк. — 4-го грудня Забезпеченева Корпорація повідомила, що закривається „Гомв Нешенел Банк" в Елленвіллі тому, що переведена контроля виявила, що в цьому банку недостає 1,300,000 долярів. Цей великий дефіцит спричинив 50-річний директор цього банку Вільям Ричард Ровз, якого вже арештовано і випущено на волю за кавцією 35,000 долярів. В цій афері цікаве те, що населення цього міста стає в обороні банковця, який не брав грошей для своєї приватної користи, тільки спричиняв недобір в банку довголітніми банковими маніпуляціями, з яких не мав матеріяльної користи. Всі щадники дістануть свої ощадності в висоті до 10.000 долярів, бо за стільки ручить Забезпеченева Корпорація; хто мав більші суми в цьому банку, то може їх втратити. Директорові банку грозить кара п'ять років тюрми, 5.000 долярова гривна або обидві кари разом.

Молотов почав урядувати: засуджує українських письменників і примушує їх каятися

Москва. — Після короткої „передишки" з полегшенням партійного режиму в мистецтві і літературі і з різними „реабілітаціями" в Совєтському Союзі почалася нова ера затискування вільної думки і творчої ініціятиви. Проводиться вона з наказу нового диктатора підсовєтського культурного життя — колишнього політрука червоної армії та пізнішого міністра закордонних справ СССР і нинішнього міністра культури Вячеслава Молотова (Скрябіна). Започатковано цю нову еру затискування знову ж від України, де Молотов був якийсь час з дорученням Москви першим секретарем КП(б)У — філії московської компартії в Україні. Спілка Радянських Письменників України висловила востаннє доганy двом своїм видатним членам за антипартійні заваги і примусила їх визнати публічно свої помилки. Водночас із цим московська „Комсомольская Правда" виступила проти одного ленінградського студентського журналу із закидом, що він присвячує більше уваги естетичним моментам в мистецьких творах, як їхньому політичному змістові. Всі ці догани і закиди пов'язують з недавньою промовою Молотова, в якій він домагався „наполегливого і безупинного" додержування марксистського змісту й комуністичної ідеології в мистецьких творах.

ТИСЯЧІ МАДЯРСЬКИХ ЖІНОК ДЕМОНСТРУЮТЬ ПРОТИ СОВЄТІВ

Відень. — У вівторок 4 ц. м. 15,000 мадярських жінок перевели бурхливу демонстрацію своєї солідарности з повстанцями та своєї ворожости до комуністичного режиму. Докладно в один місяць після здавлення мадярської революції совєтськими танками на вулицях Будапешту, тисячі жінок зібралися на площі Героїв, щоб скласти квіти на могилі Невідомого Вояка. Це були здебільша жінки, які втратили когось із своїх рідних в останньому повстанні. Жінки несли мадярські національні прапори й співали патріотичних пісень. Совєтські вояки, які над'їхали вантажними авами, намагалися розігнати жінок, але стрінули рішучий спротив. Коли вояки погрожували стріляниням, жінки відповідали криком: „ми не озброєні, — маємо тільки квіти, — чи боїтеся квітів?" Все ж, упало кілька стрілів, від яких одна жінка була ранена в ногу. Її відвезли до шпиталю, — стан її здоров'я задовільний. Стріляннина скоїлась після гострої переспраки групи жінок з одним совєтським старшиною, який в одному менті витягнув револьвер. Могила Невідомого Вояка була цілком вкрита квітами. Офіційна коротенька комуністична вістка згадала тільки, що „здисциплінований похід кількохсот жінок на могилу Невідомого Вояка відбувся без перешкод". Останньою цікавою політичною подією на Мадярщині був розпорядок міністра внутрішніх справ Мюнїха про розв'язання т. зв. революційних комітетів, створених під час повстання. З тієї заборони виявляється, що до останніх днів ті комітети діяли і вмішувались до компетенцій державних органів влади.

В Англії глибока політична й господарська криза

Лондон. — В англійській палаті громад соціялістична опозиція зголосила резолюцію, в якій ужито вислову про „катастрофальну політику уряду". Тому, що не тільки в опозиційних рядах, але й консервативних існує глибоке невдоволення вислідами політики уряду Ідена в справі Єгипту, — дармащо соціялісти невдоволені війною проти Єгипту, консервативні відворотом із окупованих місцевостей, — то існують можливості, що частина консерватистів стримається від голосування і тоді уряд Ідена впаде по димісії. Взагалі відомо, що серед консерватистів кажуть за річ певну, що новий уряд складеся б без участи Антоні Ідена, який погіршив своє довго тим, що в найважливій для Англії час заломився фізично і від'їхав на відпочинкову відпустку. Тому й між самими консерватистами виринула концепція, щоб рятувати престиж консервативної партії — реконструкцією уряду під новим прем'єром. Поруч з цією політичною кризою — Англія переживає поважне економічне потрясення. Канцлер скарбу (міністер фінансів) МекМіллан повідомив парламент, що внаслідку воєнних операцій проти Єгипту і зв'язаних із цим пригоговань — резерви золота й долярів зменшились в останньому місяці на 279,000,000 долярів. Це найбільша сума, видаткована з резерв, від січня 1952 року. Таким чином резерви золота і долярів англійського державного скарбу впали до суми нижче двох більйонів долярів. Англійський уряд звернувся до З'єдинених Держав і до Канади з просьбою, щоб вони зреклися відсотків, належних їм від Англії від позик з останньої війни і післявоєнних років.

Англія і Франція приспішують свій відворот з Єгипту

Порт Саід. — У 24 години після офіційного повідомлення англійським і французьким урядами про рішення відкликати всі війська з окупованих теренів в Єгипті, почалось навантажування вояків і воєнного виряду на чотири великі кораблі. До середи вечером мало виїхати з Порт Саіду 2,550 англійських вояків. При зберіганні такої щоденної скільксти евакуйованих, евакуація закінчилась би впродовж 10-ох днів, отже швидше, як гадалося. Таким самим темпом поступає евакування французьких військ і воєнного виряду з Порт Фуаду. Тим часом данські і норвежські вояки з „міжнародної поліції" Об'єднаних Націй вже перейняли охорону частини зайнятого англійцями портового міста Порт Саід. В ході відвороту англійських і французьких військ із Порт Саіду і Порт Фуаду, те військо Об'єднаних Націй ціллю зайнятих пунктів охорону, які займуть їх. До його обов'язків належатиме м. ін. охорона англійських і французьких технічних кораблів, які залишаться в порті, щоб взяти участь в очищуванні Суецького каналу. Невідома ще позиція Єгипту, який далі стоїть на становищі, що військо ОН повинно обмежитись виключно до перебування в зоні між єгипетською і ізраїльською арміями, а з обширу Суецького каналу повинно відійти з хвилиною, коли відійдуть геть англійсько-французькі війська. ЗДА заступають становище, що Єгипет не має права диктувати Об'єднаним Націям, де мають бути стаціоновані їх війська і як довго мають вони перебувати в Єгипті. Канадійський генерал Бирнс нав'язав контакт з командантом ізраїльської армії Моше Даяном у справі вмаршу і дислокації „міжнародної поліції" на Синайському півострові.

БРУКЛИНСЬКИЙ ПОРТ ПІСЛЯ ЕКСПЛЬОЗІЇ

Причали в Бруклинському порті після пожежі, спричиненої експльозією таємничих вибухових матеріялів. Федеральне Бюро Інвестиґацій (Еф-Бі-Ай) та нюйоркське поліційне бюро для розсліду підривної діяльности започаткували широке слідство для встановлення причини цієї експльозії.

ГАММЕРШИЛД ЇДЕ ДО БУДАПЕШТУ

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ПРИЙНЯЛИ ДВІ НОВІ РЕЗОЛЮЦІЇ В СПРАВІ МАДЯРЩИНИ

Об'єднані Нації. — На засіданні Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй у вівторок 4 грудня ц. р. генеральний секретар Даґ Гаммершилд подав до відома, що він повідомив комуно-мадярського міністра закордонних справ Імре Горвата, який тепер очолює мадярську делеґацію в ОН, що він готов виїхати на Мадярщину з кінцем наступного тижня. Він хоче перебути у Будапешті три дні, від 16 до 18 грудня ц. р. Тим часом він висилає в цьому тижні до Будапешту одного з своїх заступників, Філіппа де Сейн, щоб приготовив йому у Будапешті приїзд. Генеральна Асамблея „прийняла до відома" ту заяву Гаммершилда 54 голосами без жадного спротиву і при 23-х, що „стримались"; до цих останніх належав комуністичний блок і здебільша азійські та африканські держави. Незалежно від цієї формальної резолюції, Генеральна Асамблея прийняла нову резолюцію з осудженням комуно-мадярського уряду та з визначенням йому ультимативного терміну до п'ятниці в цьому тижні в справі згоди на допущення на Мадярщину обсерваторів від Об'єднаних Націй, які потім склали б звідомлення Об'єднаним Націям про ситуацію на Мадярщині. У тій резолюції, що її зголосило 10 держав під проводом З'єдинених Держав, пригадувалось попередні резолюції про конечність відкликання совєтських військ з Мадярщини та про право мадярського народу вибрати собі уряд за своєю волею. Та резолюція перейшла 54 голосами проти 10 комуністичних голосів і при 14 таких, що стрималися від голосування. Совєти, всі сателіти включно з Польщею і Мадярщиною та Юґославія голосували „проти". Під час дводенної дебати над тією резолюцією, юґославський делеґат Младен Івековіч вперше заторкнув у своєму виступі у вівторок вечером справу схоплення совєтською поліцією Імре Надя, при чому він заявив, що пояснення, дане мадярським урядом про „добровільний" виїзд Надя до Румунії „не покривається з інформаціями, отриманими з інших сторін". Голосування над двома згаданими резолюціями закінчилось пізньою ніччю з вівтірка на середу.

Москва продовжує обвинувачування закордону за події в Мадярщині

Москва. — Совєтська преса й радіо посилили свою кампанію проти закордону, особливо ж проти З'єдинених Держав, за „підготовлювання" мадярської революції і активне сприяння їй. Московська „Правда" з останнього понеділка конкретно закидає заступникові військового аташе при американській амбасаді в Будапешті, капітанові Томасові Глізонові, що ніби він часто їздив з Будапешту до Відня і Зальцбурґу „задля вдержування комунікаційних ліній між мадярськими контрреволюційними бунтівниками та закордонними країнами, які приймали участь в приготуванні і підтримуванні бунту". „Правда", яка не всилі розуміти дійсного характеру західньої преси та обов'язків закордонних кореспондентів, накидається на журналіста Дж. Дудаса, який „шукав контакту" — з кардиналом Міндсенті. Названий московський часопис повторює давно небилицю, що ніби американські червоно - хресні амбуляни розвозили зброю по Мадярщині та що замість харчів — приходили з закордону транспорти зброї. Різні фіктивні закордонні журналісти були — твердить „Правда" — насправді військовими аґентами, що приїздили до Будапешту задля організування повстання проти комуністів.

Західня Німеччина не продукуватиме важкої зброї

Бонн. — Нова західньо-німецька армія буде залежна від зброї і важкого виряду, спроваджуваного з закордону — заявив західньо-німецький міністер оборони Франц Йосиф Штравс на пресовій конференції з закордонними журналістами. Західньо - німецький уряд — казав він — зберіг свою давнішу постанову — не розбудовувати важкого воєнного промислу, прийшовши — після основних нарад з промисловцями і фінансистами — до переконання, що краще не обтяжувати західньо-німецької господарки промислом, залежним виключно від державних замовлень і непридатним для щоденного вжитку населення, а зате купувати зброю в інших країнах і всю власну продукцію наставити на внутрішню консумпцію та експорт. Покищо достави для німецької армії йдуть у рямцях призначеної для цієї цілі квоти 700 мільйонів долярів. Штравс поясніював із закидами, які виринули в німецькій пресі, що зброя, яка приходить з Америки й інших країн Заходу — перестаріла і ті країни хочуть її „спекатися". Проте він признав, що поважна частина зброї, напр. танків і літаків — це типи, що їх випробувано під час Корейської війни.

В СВІТІ

● **Папа Пій XII** скаржиться на біль у карку. Лікарі приписали йому масування, яке, проте, не приносить покищо пільги. Святіший Отець все ж не перервав своєї праці.

● **Міжнародна Конференція** Вільних Професійних Спілок, з централею в Брюсселі, яка нараховує 55 мільйонів робітників в усьому вільному світі, звернулася з закликом до всіх своїх членів, централь робітничого руху в різних державах світу, розірвати всякі зв'язки з так званими професійними робітничими організаціями СССР і сателітних країн. Ці комуністичні спілки, мовляв, співпрацювали з большевицьким урядом у здушенні мадярського визвольного руху.

● **Хрущов**, прочитавши, що англійський прем'єр Антоні Іден, перевтомлений працею у зв'язку з конфліктом на Середньому Сході, мусів виїхати на відпустку, злобно зареготався. Він, мовляв, у трудних політичних ситуаціях сильнішає, а англійський державний муж слабшає! Тим часом з Ямайки (Джамейка), де перебуває Іден, повідомляють, що стан його здоров'я значно покращав.

● **Маршал Константин Рокоссовський**, нинішній совєтський віце-міністер військових справ, уперше після свого повороту з Польщі, де займав становище головного команданта польських збройних сил, показався публічно на прийнятті в честь румунської делеґації. Рокоссовський має бути призначений на місце маршала Конева головним командантом сателітних армій.

● **Чому Чу Ен-лай**, комуно-китайський прем'єр і міністер закордонних справ та перша після Мао Тсе-тунґа фіґура в комуністичному Китаї, провів аж цілий день у маленькій і нецікавій країні Камбоджі під час своєї тритижневої подорожі по південній Азії? Втаємничені запевняють, що єдиною політичною ціллю такого гостювання комуно-китайського проводиря було викликати враження серед азійських народів, що комуністичний Китай „шанує" однаково малі і великі держави, і що навіть найменші та найслабші країни в Азії не мають чого боятися комуно - китайського кольоса.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІДВОРОТ З ЄГИПТУ

У минулий понеділок 3 ц. м. англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд пробував палко боронити англо-французьку виправу проти Єгипту, започатковану 30 жовтня ц. р. і закінчену заявою в тій самій промові про евакування англо-французьких військ із зайнятих в Єгипті теренів. Він твердив, що та виправа таки осягнула свої цілі, бо припинила ізраїльсько-єгипетську війну і не дозволила їй поширитись у світову пожежу; розкрито, мовляв, і спаралізовано совєтські затії на Середньому Сході; спричинено створення міжнародного війська Об'єднаних Націй і — врешті — спонукано Об'єднані Нації й Америку поважніше зайнятися справою Суезького каналу та ізральсько-арабським конфліктом. За одностайним ствердженням всієї західньої преси — включно з англійською — пояснювання англійського державного діяча не потрапили до умів і сердець його земляків ані в парляменті, ані на широкій вулиці. І так само заява французького міністра закордонних справ Християна Піно у французькому парляменті про підпорядкування Франції закликові ОН щодо відкликання військ з Єгипту — пролунала серед „льодової мовчанки".

Англійський опозиційний посол так схопив балянс політики уряду Антоні Ідена за останній місяць: вмарш до Єгипту і вимарш відтіль; розпалення антианглійських настроїв в усьому арабському та взагалі „кольоровому" світі Азії і Африки; виведення з ладу життьово для Англії необхідного Суезького каналу на довгі місяці; витрата 500.000.000 долярів і кількасот людських жертв; викликання гострої господарської кризи у себе, в Англії, і в усьому західньо-европейському світі внаслідок браку нафти та її продуктів, — і пересварення з наймогутнішим союзником, З'єдиненими Державами. А втім, насправді З'єдинені Держави не дали Англії і Франції ніякого формального зобов'язання щодо своєї дальшої політики, яка йшла б по лінії англо-французьких бажань, а тільки логіка подій змушує сподіватися, що ЗДА, осудивши Англію і Францію за її наїзд на Єгипет, тепер, після зліквідування тієї авантюри, робитимуть більший, аніж раніше, натиск на Єгипет у справі Суезького каналу й замирення з Ізраїлем. Алеж Гамаль Нассер залишився при владі, ще певніший себе, як був перед тим!

Англійський прем'єр Антоні Іден, як і його французький колеґа Ґю Молле, одностайно висловлювали переконання, що історія виправдає їхній виступ проти Єгипту, як правильний і доцільний. Трудно сьогодні з певністю передбачити, яке в цій справі буде „останнє слово" історії, з перспективи багатьох майбутніх подій. А втім, коли ніяка велика подія не є ані цілком чорною, ані цілком білою, то й англо-французькому походові не можна відмовити, що він, з погляду англо-французьких інтересів, мав деякі логічні теоретичні засновки. Водночас англійці й французи признають, що вся англо-французька арґументація „за" походом проти Єгипту виявилась у практиці безвартною, бо кардинальною і невибачливою помилкою Англії і Франції було те, що вони знехтували ролею та позицією З'єдинених Держав і повірили, що можна на власну руку, без попереднього порозуміння з Вашинґтоном і виразно всупереч його інтенціям, пориватись на війну, щоб вирішувати нею будь-яку важливу міжнародну проблему. І тому західньо-німецький канцлер, старий Конрад Аденауер, — за часописними твердженнями — дуже різко висловився на минуломісячному таємному засіданні Ради НАТО, що, мовляв, европейської „третьої сили", незалежної від двох вирішних у світі сил — американської і совєтської, — немає і що місце Західньої Европи тільки у тісному союзі і в тісній згоді з Америкою.

Англійська й французька преса протягом місяця не пише ні про що інше, як тільки про здогадні гріхи американської політики. Аж в останніх днях, коли кожному сірому англійцеві і французові стало ясно, що від американської нафти залежить економіка всієї Західньої Европи, під натиском самого англійського уряду преса в Англії вдарила в більш реалістичний тон. В американській же пресі можна вичитати найбільше здивування, чому саме англійці, і то саме англійські консерватисти з такими досвідченими державними мужами у проводі, як Антоні Іден, показали себе такими поганими реалістами! Вони, не запитавши Америки, призначили їй у своїх плянах ролю „невтралізатора" совєтської політики: мовляв, ЗДА будуть „невтральні" в англо-єгипетській війні і цим примусять до „невтральности" й Москву. А тим часом — було в англо-французькій калькуляції — Англія, Франція і Ізраїль переведуть в Єгипті „бліцкріґ", повалять режим Нассера і — „переможців не судять". Виявилося, що в половині 20-го сторіччя не вільно думати категоріями з половини 19-го сторіччя. І нині в Англії і Франції панує збентеження і пригнічення, а рятувати солідарність Західнього світу і впорядковувати міжнародні відносини мусить дійсний лідер вільного світу — Америка.

КОЛИ Б ТЕПЕР ПОЧАЛАСЯ ВІЙНА...

Співробітник часописів пресового концерну Скріпса-Говарда, Джім Дж. Люкас, розмовляв із головою Стратегічної Повітряної Команди генералом Куртісом ЛеМей на тему, що сталося б, якби тепер раптом вибухла війна.

Генерал не хотів дати загальної відповіді на цей запит, заявивши, що така відповідь залежить від численних „якщо", які є дуже важливі. Наприклад, інша буде реакція ЗДА, якщо СССР почав би третю війну в Европі, а інша, якщо б комуністи напали на ЗДА, як це припускає багато людей, бо уряд ЗДА не раз заявляв, що перший війни не почне. Президент Айзенгавер казав, що не почав би війни без згоди Конґресу. Але він також заявляв, що це зовсім не означає, що ЗДА не будуть боронитися, коли на них хтось нападе. Тому ця країна приготована на всі можливості.

Навіть якщо б СССР перший заатакував ЗДА, то й тоді не було б це повною несподіванкою для голови Об'єднаних Шефів Штабу, бо ж ЗДА мають з усіх боків радарові алярмові лінії, — в підбігуновій околиці, на кораблях та окремих „тексаських вежах" на океанах. Ці алярмові лінії зможуть за шість-вісім годин наперед сповістити про те, що ворог почав аґресивні дії проти ЗДА.

На думку військовиків, існує більша можливість несподіваного нападу на Европу, яка має лише радарові стації, але не має повної радарової сітки.

Генерал ЛеМей сказав, що під час політичного напруження оборонне поготівля в порівнянні з тим часом, коли триває „холодна" війна, відповідно загострюється. Коли СССР почав рекрутувати „добровольців" до Єгипту, можна було думати про можливість загальної світової війни. В той час об'єднані шефи штабів два рази денно збиралися на засідання; пізніше ці засідання відбувалися тільки три рази на тиждень.

Проте, шефи штабів знають, що ця країна може потерпіти на випадок війни, і тому їхнє завдання — подбаєти про те, щоб ЗДА пережили ворожу атаку і могли розпочати відплатну акцію.

Генерал ЛеМей, як голова Стратегічної Повітряної Команди, думає над тим, щоб ця країна могла вже на початку третьої світової війни, здобувши перевагу в повітрі, сильно вдарити ворога, і тому він не турбується тим, що діятиметься тут.

В загальному початок третьої війни зовсім не буде подібний до кінця другої. Морська піхота не вживатиме для висадки човнів, а користуватиметься гелікоптерами. Вона має й іншу нову зброю, але про неї не можна говорити.

Найбільші зміни настали в летунстві. Війна почнеться скиненням водневих і атомових бомб. Ці бомби, коли б війна почалася вже тепер, перевозили б на 1.400 літаках типу Б-47. Можна сумніватися, чи послуговувалися б бомбовиками типу Б-36, яких летунство має 300 штук, бо вони вже перестаріли. Готова вже одна ескадрилья бомбовиків типу Б-52, але ці літаки не відігравали б значної ролі з огляду на своє мале число. Ген. ЛеМей підкреслює, що один теперішній бомбовик може спричинити більше шкоди, як 1.000 бомбовиків з другої світової війни.

Летунство має і дві керовані ракети „Фалкон" і „Матадор", які заступають давніші гармати і скорострільи на бойових літаках.

В американській фльоті також багато дечого змінилося від закінчення останньої війни. Вона має два нові літаконосці кляси „Форрестол"; два кружляки з керованими ракетами — „Бостон" і „Кенберра"; кілька нищильників із керованими стрільнами та один атомовий підводний човен „Навтілюс", бо „Морський вовк" пішов до направи. Фльота має аж шість родів керованих ракет „Террієр", „Сайдвіндер", „Талос", „Регулюс", „Сперров" і „Петрел". Майже всі ці ракети летять із швидкістю більшою від звука; деякі з них діють при всякій погоді, інші служать для нищення ворожих літаків на висоті 50.000 стіп, а ще інші мають унешкідливлювати ворожі підводні човни.

І армія дістала нову зброю, якої ще не було в другій війні. На першому місці треба назвати атомову артилерію. Армія має також три роди керованих ракет: „Ніке", „Шляхетний Джан" та „Корпорал". Ці ракети можуть нищити рухомі ворожі цілі, летять із швидкістю, більшою від звуку, і діють без огляду на погоду. Вже готові далекосяжні ракети „Наваго" і „Снарк", але їх ще випробовують, хоч вже ствержено, що вони можуть летіти на віддаль 5.000 миль. Армія має також „Бомарка", який може нищити ворожі ракети.

Збройні сили ЗДА мають ще багато іншої нової зброї, про яку громадянство нічого не знає. Цю нову зброю бачили недавно два сенатори: демократ Стюарт Саймінґтон і республіканець Джеймс Даф. Саймінґтон заявив, що він настрашився, коли побачив цю нову зброю.

Перші дні третьої світової війни були б вирішними. Опанування повітряних просторів — це умова перемоги. Та ми думаємо, що, можливо, ще важливішим чинником буде ідеологія воєнних партнерів: в третій світовій війні мусить перемогти той, хто боротиметься за волю поневолених Москвою народів.

І В НАС ДОМА..

І в нас дома в саду уже Осінь,
Тільки знаю я — там вона інша,
Боязка така, простоволоса,
І обличчя у неї сумніше.

До кленів припадає, до берестів,
До столітнього дуба, до груші —
І лякається кожного шелесту,
І ридання у горлі здушує.

І шукає — шукає Осінь
Поміж гіллям ясну золотавість,
А під ноги її — під босі —
Пада листя криваве.

Ще пишаються бронзою, золотом
І ліси, і гаї, і левади —
Та вже пусткою віє, холодом
Від безлистого нашого саду.

ІРИНА НАРІЖНА

ҐАЛЕРІЯ МІЖНАРОДНОГО ПАРЛЯМЕНТУ

„Коли б не було такої організації, як Об'єднані Нації, то годі збагнути, що сталося б з нашим світом. Якщо б не було ОН, то треба було б їх створити", таку думку висловив делеґат Бірми, починаючи свою промову на 601-х нарадах 11-ої Генеральної Асамблеї, що відбувається в будинку цієї організації в Ню Йорку від початку листопада.

За ходом нарад Генеральної Асамблеї слідкують мільйони людей, — не тільки тих що сидять в залі нарад, але й тих, що мають дома телевізію чи радіо. Численні радіові сітки передають кожне слово, виголошуване на нарадах делеґатів 79 країн, масам населення, яке заступає ґалерію слухачів у вільних парляментах. У такому значенні вони становлять ґалерію міжнародного парляменту, тим більше, що в теперішній Асамблеї беруть участь делеґати 22 країн, новоприйняті до цієї світової організації.

Думку про необхідність існування ОН потверджують делеґати з протилежних своєю ідеологією країн, хоч вони виходять з цілком іншого становища. Це тому, що всі вони бажають миру, не зважаючи на найновіші потягнення двох таборів, що один одного постійно поборюють. Трійця: Ізраїль, Англія й Франція, що належать до країн західньої культури, пішла з кінцем жовтня війною проти Єгипту; совєтська Москва, що вислала свою армію на здавлення протикомуністичного повстання на Угорщині, допустилася жорстокостей, які викликали обурення всього цивілізованого світу. Ці обидві події, завдяки незвичайно швидкій і відважній акції З'єдинених Держав Америки, знайшли відгук і осудження в ОН.

Тому, що наїзд совєтського війська на Угорщину позначився не тільки масакрою повстанців, але й депортацією населення на Сибір, американський уряд спричинив скликання на 28 жовтня Ради Безпеки ОН і там зголосив резолюцію — скликати надзвичайне засідання Генеральної Асамблеї для обговорення „угорського положення", ще поки з'їдеться звичайна Генеральна Асамблея на засідання, заплановане на 12 листопада. На надзвичайному засіданні 5 листопада ухвалено апель до наставленого Совєтами комуністичного угорського уряду — допустити на Угорщину спостерігачів ОН і негайно евакувати совєтське військо з тої країни. Крім того, ухвалено поставити угорську справу як перше питання нарад звичайної Генеральної Асамблеї ОН.

Те саме засідання надзвичайної Генеральної Асамблеї ОН з 7 листопада затаврувало наїзд Ізраїлю, Англії й Франції на Єгипет, зажадало негайного завішення зброї і евакуації військ наїзників з Єгипту. Перейшла також ухвала, щоб наїзд на Єгипет поставити як другу наглу справу на звичайне засідання Генеральної Асамблеї. Очевидно, що проти евакуації з Угорщини совєтських військ голосували країни совєтського бльоку, а делеґати Ізраїлю, Англії та Франції, погодившися на завішення зброї заявили, що заберуть свої війська з Єгипту аж тоді, як Суезький канал буде забезпечений для міжнародного вжитку.

Це є тло, на якому можна слідкувати за ходом нарад Генеральної Асамблеї від 11 листопада до сьогодні.

Хто має час вислухувати промови делеґатів через радіо, мусить прийти до висновку, що Об'єднані Нації в теперішньому складі і теперішньому часі — це справжній міжнародний парлямент, без уваги на становище делеґатів Совєтського бльоку в справі признання волі своїм сателітам. Крім того, совєтські й підсовєтські делеґати представляють закиди делеґатів країн вільного світу, як „замах фашистівських змовників" і різнородних „кримінальних елементів" на знищення „досягнень" країн під совєтською тиранією.

Треба подивляти терпеливість делеґатів країн вільного світу при слуханні ганебних совєтських нападів на їхнє чесне й справедливе становище в обидвох справах, обговорюваних на теперішніх нарадах. Одначе користь з цього така, що азійські й африканські народи, які досі вважали московсько-комуністичну пропаґанду за далекосяжну ідею, переконуються, що справжні комуністичні пляни — безумовне поневолення всього світу.

Це проявляється в одвертих відповідях делеґатів вільного світу на поведінку Москви як в загальній світовій політиці, так і в безприкладнім винищуванні Угорщини.

Такому зрозумінню совєтської ідеології треба приписувати велетенську більшість голосів делеґатів при ухвалюванні резолюцій з засудом Совєтів за народовбивство і з домаганням вивести совєтські війська з Угорщини.

Так само помітне становище вільного світу до створення міжнародної поліції для береження миру в Єгипті. Загальне переконання таке, що створення цієї поліції стане початком практичних заходів волелюбного світу до припинення дальшого совєтського походу.

Найменше двічі під час дебат над різними справами згадувано про спроби Сталіна депортувати українців з їхньої батьківщини. Коли кубинський делеґат поставив пропозицію затаврувати Совєти як народовбивців за депортування мадярів на Сибір, совєтські делеґати назвали цю пропозицію фашистівським наклепом і заперечили правдивість інформацій не тільки збоку преси, але й збоку американського уряду. Тоді делеґат Нової Зеляндії пригадав Совєтам, що вони в минулому заперечували депортування не тільки чеченців, але й балтійців. Крім того, він покликався на заяву самого Хрущова, виголошену на комуністичнім з'їзді в Москві минулого року про те, що Сталін хотів депортувати також всіх українців, але не зробив цього тому, що їх є забагато. Делеґат Куби заявив, що сталінські депортації відбувалися в мирних часах, і совєтські делеґати заперечували це постійно в ОН. Коли ж це признав пізніше сам Хрущов, то як ці самі делеґати можуть заперечувати депортації про здавлюванні угорського повстання?

Саме оця забріханість Совєтів викликала зворот азійських і африканських делеґатів в їхнім наставленні до Совєтської імперії, і резолюція з натаврованням народобивства перейшла 55 голосами.

Цікаво, що при голосуванні над черговою резолюцією, неприхильною для Совєтів, польський делеґат здержався від голосування.

Справа Угорщини залишається далі на денному порядку Асамблеї.

(с)

ЧЕРГОВЕ МОСКОВСЬКЕ САЛЬТО-МОРТАЛЕ

Щоб рятувати себе, значить свій режим на Мадярщині і взагалі всю систему совєтського бльоку, яка з відпадом чи відходом Мадярщини була б дуже підірвана і навіть загрожена в своєму існуванні, комуністичні можновладці примушені сьогодні внаслідок розвитку подій іти на все нові сальто-мортале, які можуть стати початком дальшого ферменту, дальших ускладнень і зударів не тільки в сателітних, але і в інкорпорованих давніше до Совєтського Союзу країнах, які стали вже невід'ємними „союзовими" складовими частинами, таких, як Україна, Білорусь чи й пізніше „воз'єднані" Латвія, Естонія, Литва.

Найновішим московським „сальто-мортале" є спроба кремлівських володарів і їх ставленців на Мадярщині вернутися до виклятих комуністичною доктриною і практикою таких речей, як національні традиції, окремі цілком уже не совєтизовані національні герби і прапори, національна армія з окремішньою традиційною униформою, самобутність в культурі, мистецтві й у вихованні і т. д. Договорюються при цьому комуністи — щоб привернути до себе прихильність населення — до такого, про що досі під загрозою ліквідації (розстріл або принаймні заслання) не вільно було й згадувати.

Московський ставленець на Мадярщині Янош Кадар, той, що прикликав „на допомогу" своєму 4-членному „революційному робітничо-селянському урядові" совєтські дивізії, виступаючи 11 жовтня з промовою до робітників і селян, захоплених акцією антикомуністичного спротиву, з'ясував „кілька важливих політичних проблем", які за його словами „хвилюють сьогодні наш (мадярський) народ". „Насамперед, — сказав він, — я думаю про питання, зв'язані з утисканням національних почуттів. Угорський революційний робітничо-селянський уряд додержується тієї думки, що нашим гербом повинен бути герб Кошута, униформа наших вояків повинна відповідати мадярським традиціям і день 15 березня (роковини здушеного з допомогою царської Росії мадярського повстання — ред.) повинен стати знову святом боротьби за „угорську свободу". Зробивши такі сенсаційні ствердження, Янош Кадар виступив і проти совєтських метод та стилю навчання в мадярських школах. „Зберігаючи вірність нашим традиціям, — сказав він, — треба знову встановити в наших школах давно усталений звичай оцінювати успішність в науці найвищою оцінкою одиницею, а не (совєтською — ред.) п'ятіркою". Закінчив Кадар з'ясовування „важливих політичних проблем" виступом проти „раболіпних і підлабузницьких заходів" збік Москви і Совєтського Союзу і його володарів, якими — за словами Кадара — „ракошісти тяжко зневажали почуття нашого народу".

Поворот до національних традицій і змісту — це не вигадка чи витівка самого Кадара. Це — мадярська відміна „українізації", це тактика у відношенні до непокірної Мадярщини, підтверджена й апробована Москвою. Тож не цілих два тижні після виступу Кадара московська „Правда" надрукувала в числі з 23 листопада довжелезну засадничу статтю п. з. „За дальнейшее сплочение сил социализма на основе марксистско-ленинских принципов", в якій, обговорюючи помилки „колишнього державного проводу Мадярщини під проводом Ракоші і Геро", підкреслила, що це „руководство" „не рахувалося у відповідній мірі з національними особливостями країни", і що „толеровано такі явища, які глибоко ображали національну самолюбність мадярського народу", як, наприклад, уведення військової уніформи, подібної в усьому до совєтської, чи однакова із совєтською система оцінок успішности в мадярських школах і т. ін. „У кожного народу — стверджує „Правда" — є такі традиції і національні звичаї, що їх треба шанувати і що їх треба дотримуватися!"

Коли брати до уваги всю дотеперішню практику в Совєтському Союзі і в сателітних країнах, то ці напрямні в „національному питанні" — це чергове „сальто-мортале". Вони стосуються сьогодні тільки до Мадярщини, але коли б іншим сателітним й інкорпорованим Москвою народам впало на думку застосувати висловлені Кадаром і підтверджені „Правдою" вимоги теж і в себе, у своєму внутрішньому житті, то хто зна, чи не виникла б якогось дня знову конечність пацифікувати їх і вдержувати в „нерозділимській єдності" з допомогою збройної сили, совєтських танків і каральних з'єднань МВД. Але з другого боку, поведена Москвою знову зміна „генеральної лінії в нацпитанні" може бути тільки маневром, обрахованим на успокоєння народного невдоволення, передишкою в „національному питанні", після якої може прийти посилення не тільки денаціоналізації, але й національної екстермінації.

А. Василишин

В ЕВРОПІ НА ВАКАЦІЯХ

(3)

А ось вже й перла Альп — Берхтесґаден. Цим разом не звертаємо праворуч під гору до Еґеркасерне в Штрубі, тільки заїздимо до зарезервованого для американських офіцерів готелю „Берхтесґаденер Гоф". Це той великий готель з численними терасами й бальконами, що його ми минали по лівій стороні, входячи під гору до міста. Внутрі уладжений він з комфортом. Нам приділили дві кімнати на 3-му поверсі, кожна з радіоприймачем і лазничкою та окремим бальконом із столиком, кріслами і лежаком, з видом на „Теегавз" і Вацмана. На подвір'ї маємо великий басейн до купання, навіть з огрівною водою. На жаль, в часі нашого двотижневого перебування тут здебільша падав дощ і ми не мали нагоди покористуватися купіллю надворі. Вся прислуга в готелі німецька. Втомлені подорожжю і враженнями пішли ми вчасно спати, а на другий день вибралися у відвідини до знайомих нам місць і в пошукування за своїми, які можливо тут ще десь проживають.

Заїхали на залізничий двірець. Як тут нічого не змінилося! Той самий будинок і той самий, тільки ще більший рух. Не зважаючи на похмуру погоду, поїзди привозять щораз нові громади прогулянківців. Частина з них розходиться тут же в різних напрямках, але більшість спішить через міст до меншого двірця, з якого щогодини відходять поїзди на Кенігзе. Та сама таблиця показує, що туди всього 5 кілометрів.

Ідемо до „нашого" табору. На зупинці Ґмундбріке та сама непоказна залізнична будка. Скручуємо праворуч під гору до Штрубу. Рівнобіжно до дороги в'ється та сама стежка, що нею ми скорочували собі шлях до табору. На самій дорозі хіба та одна різниця, що її тепер освітлюють цілу ніч густо розставлені електричні ліхтарні. Той самий кругловидий власник „Ґастгавзу" виглядає крізь вікно. Він дивиться на безнадійну погоду і поперевертані догори ногами столики на подвір'ї і згадує з тугою ті часи, коли тут роїлося від веселих гостей з „Орлика". Під самим табором вітає нас той самий кам'яний лев. Та сама головна брама і та сама вежа. А все ж слідні й деякі зміни. Зуб часу, хоч і не довгого ще, не пощадив будинків. Їхні стіни полиняли і стоять брудні, непривітні. Головна брама замкнена і тільки на дзвінок показується в ній вартовий вояк. Бо в цих касарнях живуть тепер американські вояки. Тільки адміністраційний бльок замешкують німецькі „фліхтлінґи", затруднені в американців. До нього пробито спеціяльні два входи просто з дороги, а від подвір'я і від інших бльоків відгороджено його дротяною сіткою. До самого табору в'їздимо брамою, що є повище колишньої II кухні. На брамі стоїть варта, але, побачивши американське авто, пропускає нас, навіть не спитавши, хто ми. Ось I стайня, що її наші таборові майстри перебудували були на театральну залю, якої напевне позавидували б нам нюйоркські українці, які ніякої взагалі театральної залі і досі не мають. Тепер там якісь робітні, бо під зовнішньою стіною бачу мотоциклі німців, які приїздять сюди на роботу. В II кухні, де була православна церква, тепер клюб для вояків. Із ставка, в якому так романтично кумкали жаби, залишився лише невеличкий слід. Його засипали. В 3-ім бльоці пробито з причілку двері. Таблиця над ними каже, що тут, крім якихось „офісів", міститься ловецький і рибальський клюб. В будинку, де був наш шпиталь, тепер військовий шпиталь. Поза тим якихсь більших змін не видно. Табір, в якому проживало 2.000-3.000 мешканців, здебільша інтеліґентів, в якому працювали біля 70 різних товариств й організацій, 5 шкіл, 2 добрі хори, театр, а навіть оперова студія, проявляли живу діяльність різні видавництва і кипіло політичне життя, видався мені тепер напівмертвим. Ми об'їхали або обійшли всі бльоки, а вкінці виїхали знов на дорогу. На місці, де стояли бараки, в яких мешкали судетські втікачі, тепер пасуться корови. Ідемо до колишнього табору „Інзуля". Біля брами застаємо кількох стариків. В „Інзулі" тепер дім старців. Але українців, ані взагалі слов'ян, там немає. Самі балтійці, мадяри і частинно німці. Наші імовірно в Пріні над озером Хімзе, де також має бути дім старців.

IV

Користаючи з недовгих і рідких погідних „інтермедій" серед серії дощів, оглядаємо місцеві особливості.

Насамперед ідемо до старинної копальні соли під горою Оберзальцберґ. Дорога веде понад бистру Аахе. В її кришталевих водах виблискують своїми сріблистими животами пструги, що їх так десяткували колись наші таборові рибалки. Скільки їх має на своєму сумлінні хочби один тільки мистець С. Литвиненко!

Хоч яка немила погода — але всюди повно туристів. До одягальні важко протиснутися. Всіх тягне подивитися на цей твір Божої руки з-перед тисячів років і людської з-перед 700 літ. Кортить поїздити підземною залізничкою, побачити підземні печери, з'їхати стрімголов на власнім „сидженні" серед голосних ух-ів і ах-ів в долішні поверхи, перейтися доріжкою над підземним соляним озером і надивитися на інші дива.

В той час, як частина туристів оглядає підземелля Оберзальцберґу, друга, далеко більша, прямує асфальтовою серпентиною на вершок гори, де стоїть відомий „Теегавз". Колись під'їздили ми автом звичайно до половини гори, де стояв Гітлерів „Берґгоф", що його в часі війни поруйнували американські літаки. Звідтіль йшли вже далі на вершок пішки. Сьогодні курсують туди щогодини переповнені туристами автобуси аж до зупинки, звідки останніх 130 м. їдемо віндою у видовбаному у скелі отворі. З гори чудовий вид на довкільні покриті снігом верхи, а в долині видніє з одної сторони чарівне гірське „Королівське" озеро — Кеніґсзее, а з другої мальовничий Зальцбурґ. В „Теегавзі" одні прогулянковці відпочивають, другі підкріплюються в ресторані, а ще інші пишуть до знайомих картки та купують інші пам'ятки.

На сусідню гору Еннер (1800 м) вивозить прогулянковців линвова залізничка, що її побудовано два роки тому. Одні невеличкі двоособові вагончики мають форму замкненої кулі з пластичного скла, а решта — це відкриті платформи з двома кріслами і полотняним бальдахімом над ними. Закортіло й мене проїхати тією залізничкою та полюбуватися видом на Кеніґсзее, Вацмана (3714 м) і скальний комплекс т. зв. Кам'яне море (Steinernes Meer). Але як хтось має „пеха", повинен сидіти в хаті. Коли ми опинилися приблизно в половині дороги і очей не могли відірвати від довколишньої неописаної краси, наш вагоник нагло зупинився і . . . ні вгору, ні вдолину. Ми зависли над пропастю і не знали, що робити. Але скоро повідомлено нас через уміщений у вагонику голосник, що стався якийсь дефект в електричних проводах і мусимо спокійно чекати, поки його направлять. Було трохи моторошно висіти непорушно між небом і землею, але за яких 12 хвилин проводи направлено і ми вже без ніяких пригод виїхали на гору. Звідтіль розстелився перед нами ще кращий вид, як з „Теегавзу". Надходив вечір. Ми відпочили в ресторані, написали декілька карток і з'їхали вдолину.

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

(Враження з Міжнародної Виставки).

На щорічній Міжнародній Жіночій Виставці в Ню Йорку („Армори" — Парк Евню і 34 вул.) серед різних „національних днів" в суботу 10-го листопада 1956 р. відбувся „Український День", який провели два осередки: Виставовий Комітет і СУА. Щодо зовнішнього вигляду українських кіосків, то ця „двоїстість" не відбилась зле. Кожний осередок дав щось своє, і одне щасливо доповнювало друге. Але, без сумніву, це мусіло зробити прикре враження на українське суспільство і мусіло погано рекомендувати нас серед американців, як нарід, що не вміє об'єднатися навіть у зорганізованні жіночих кіосків. Мусіло це зле відбитися і на керівництві, і на фінансовій справі, бо продаж квитків ішов з двох різних осередків.

Українських кіосків було три. Перший кіоск СУА прикрашала прекрасна порцеляна і мистецька кераміка з Филаделфійського „Базару" та нюйоркської „Арки". Очі розбігалися від різноманітности експонатів. Тут були вази, альбоми, тарілки, зграбні пуделочка, серветки, ляльки, хрести, попельнички, свічники, тризуби в оправі, маленькі вишивані сорочки. Як і кожного року, в українських кіосках були й писанки, майстерність розмальовання яких Слава Сурмач ще в перший день виставки з успіхом задемонструвала перед зацікавленою публікою. Можливо, що дрібних річей в першому кіоску було аж забагато, а з додатком прикрас до тортів це робило деяке враження „базару", та саме це, пожвавлювало продаж і, при стильовій витриманості двох інших українських кіосків, не шкодило. Загальне зацікавлення викликала мініятюрна кімната українського сотника з доби Б. Хмельницького праці Мирослави Гординської. Скільки терпеливости, смаку, знання і мистецького хисту треба було прикласти, щоб створити таку стильову річ, яка так вірно передає український побут козацької доби!

Другий кіоск був влаштований інакше. Тут не було милих „дрібничок", а були плахти, килими і національні одяги з Полісся. Жінка-манекин сидить на скрині і пряде. Контрастом до її чорної плахти, хустки і чобіт є червоно-цегляста вишивка рукавів і, дискретно тоненька низка коралів. Друга стоїть над скринею в характеристичній білій пов'язці на голові. У напіввідчиненій скрині видно скарби господині дому, все тонкої, добрюякісної праці. Цікава й різьба самої скрині. Цей взірцевий кіоск був позичений з Українського Музею в Стемфорді. Третьою постаттю кіоску була молода дівчина-моделька, що в своєму строї доповнювала образ.

Український Виставковий Комітет мав цього року інше завдання: познайомити відвідувачів Міжнародньої Жіночої Виставки з взірцями модерного українського малярства і скульптури. Тим самим Український Виставковий Комітет наблизив твори українських мистців до широкої публіки, бо мистецькі вистави в Л. М. Клюбі відвідують переважно українці. Ця смілива і нова ідея виправдала себе, бо біля кіоску постійно зупинялись відвідувачі, розглядаючи окремі експонати, а деякі прохали дати їм адреси мистців. На жаль, малі розміри кіоску не дозволяли виставити більшу кількість творів. Особливо багато розмов викликала „Мадонна" Черешньовського. Також притягали увагу красвид Мороза, „Гуцули" Труша, „Три дівчини" Г. Мазепи. „Мадонна" Холодного, здавалось, буде менше зрозумілою для широкого загалу відвідувачів вистави, як твір дуже стилізований, проте, знайшлися люди, які зуміли її оцінити. Над цим треба застановитися, бо коли з усіх відвідувачів виставки знайшлося хоч декілька знавців іконописного малярства чи колекціонерів саме цього жанру картин, які побачили й оцінили таку річ саме в українському кіоску, то вже цей факт виправдував влаштування кіоску модерного мистецтва. Трохи псувало враження, що стіна кіоску була „штукована". Також декоративно добре було б поставити в великих вазах осінні хризантеми. Все ж мистецька комісія під керівництвом пані Р. Шуль і з поміччю п. п. Д. Даманюка і М. Черешньовського добре виконали своє завдання. Виставлені були експонати дванадцяти мистців.

В суботу 10-го листопада українці мали також два виступи на сцені: між 2:30 і 3:30 попол. була програма СУА, а між 7 і 8 год. — програма Виставкового Комітету. З рефератами виступали голова 1-го відділу СУА пані К. Пелешок, голова Українського Золотого Хреста пані П. Різник по-англійськи і голова Українського Виставкового Комітету пані І. Повзанюк по-українськи. Всі три доповіді були короткі, що якраз підходило до такого типу виставки, де безперервний рух людських мас не дає зосередитись увазі над змістом довшої промови.

На сцені почалися танці. Під легкі звуки музики вісім дівчат то розходились, то знову зчіплювались руками. На головах їх малі віночки, і коли вони сходились разом, то самі сплітали такий віночок. Це — група В. Вакада. В деяких танках зворушливо виглядали малі діти. Вони не розгублювались перед великою залею і тримали ритм із старшими. Дуже ефектовне враження залишив виступ у вечірній програмі учениць школи примабалерини Переяславець. Це не був лише милий народний танок. Тут уже відчувалось фахове керівництво досвідченого знавця сцени і її ефектів. Перед співачкою Ганною Ширей було важке завдання — співати серед галасу і руху. Все ж їй вдалося своїм приємним меццо-сопраном притягнути увагу мас, не зважаючи на те, що вибір пісні на слова О. Олеся „Айстри", пісні характеру інтимно - ліричного, мало підходив до галасливої залі. Добре зіспіваний квартет Р. Левицького з артистами Г. Хамулою, Л. Трачук і В. Юркевичем бадьоро виконав кілька пісень. Ця група в своїх стильово підібраних українських строях виглядала мальовничо.

Показ ноші в програмі СУА зробив гарне враження. Найефектовніше виглядали полтавський і київський строї, може тому, що модельки не стояли на місці, а ходили по сцені. „Показати" стрій — це теж є мистецтво. Треба вміти повернутись, показати вишивку широкого рукава.

Приємно доповнювала програму „Українського Дня" скромно, але старанно приготовлена Виставковим Комітетом перекуска для представників центральних і місцевих організацій, гостей, мистців, де атракцією була молоденька Олександра Вашків, як міс Україна, в традиційній білій сукні і короні на голові.

Загальне враження від Міжнародної Виставки 1956 р. лишилося таке, що цей рік вона менш оригінальна і бідніша експонатами. Вийнятками з того були кілька кіосків, зокрема українських, влаштованих старанно та з великим смаком. Але дві речі можна закинути українським кіоскам, на які і в майбутньому треба звернути увагу. Треба виразно зазначити в той чи інший спосіб, що українські кіоски не мають нічого спільного з комуністичним режимом в Україні, що ми представляємо національну Україну, бо коли це не зазначено, навіть на самій виставці доходить до прикрих непорозумінь. Два дуже добрі кіоски СУА цього моменту не відмітили. В кіоску Українського Виставкового Комітету це було зазначено в інформаторі у передмові і в статті С. Гординського, а також у книжці „500 Ukrainian Martyred Women" (збірник статтей, зредагований Стефанією Галичин). Треба звернути увагу ще на другий момент. В минулому 1955 р. були показані в українському кіоску в малюнках і датах злочини большевиків проти релігії — нищення старовинних українських церков. Цей рік, особливо бурхливий подіями, відмітили в своїх кіосках трагедію свого краю мадяри, литовці, естонці. Окремий кіоск приготовив Союз Сателітів, де зв'язані ланцюгами стояли Латвія, Литва, Польща, Естонія, Мадярщина, Чехословаччина . . . Україна, що не мала своєї незалежної держави між 1920—1945 рр., до того союзу не належить. Мало поінформоване суспільство часто вважає Україну за якусь большевицьку провінцію. тому саме тепер, коли в усьому вільному світі так підкреслено заговорили про сателітів і так болюче для нас не згадують про Україну, яка найбільше потерпіла від совєтської диктатури, яка перша піднесла зброю проти совєтів, ми мусимо самі про це постійно нагадувати: про давність нашої культури, про збройну боротьбу за незалежність і про великі жертви, складені в ім'я її Україною. Очевидно, ці відомості треба подавати в формі зручній, перемішуючи з демонструванням перекладів з української літератури, з популяризацією українських танків і музики.

Галина Лащенко.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бруклин, Н. Й.

Листопадове Свято.

Традиційне відзначення Листопадових Днів в цій малій громаді південного Бруклина припізнилося внаслідок багатої загальної громадської праці. Святочний концерт, улаштований старанням Комітету Українських Товариств Савт Бруклина (Марія Демидчук, — голова; інж. Роман Баранський, — секретар), в залі церкви св. Миколая при 19-ій вулиці, в неділю ввечорі 25 листопада, виявив повну солідарність громадян і парафіян, які виповнили залю.

Вокальну частину виконали Марія Воднар (сопран) і Осип Стецура (баритон). При фортепіяні були Оля Дмитрів і Роман Стецура. Панна Воднар, вернувшися недавно зі студій в Італії, полонила публіку не тільки силою, але й красою свого голосу в таких композиціях, як „Розвійтеся з вітром" — муз. Я. Степового; „Ой козаче мій" — муз. М. Гайворонського; „Ой одна я, одна" — муз. П. Углицького. Панна Водпар вже давніше виступала в цій громаді, і публіка оплесками вітала поступ в розвитку її таланту..

Виступ п. Стецури виявив повноту сили його чарівного голосу в піснях: „Засумуй трембіто" — муз. Н. Нижанковського; „Як стрільці йшли з України" — ар. М. Фоменка; „На чужині" — муз. А. Гнатишина; „Дума" муз. М. Гайворонського.

Дійсну несподіванку зробила приявна своєю появою Валя Калин з своєю чудовою креацією деклямації „Стрілецька шапка" — поезії Анатоля Курдидика.

На кінці кілька слів про промови. Крім вступного слова (Марії Демидчук) були ще дві інші промови. Перша, о. Миколи Вояковського, під час жалобної панахиди, відправленої ним самом у церкві перед концертом. Тому, що о. Парох був самий учасником Листопадового Зриву в 1918 р., він в часі Богослуження, так і під час своєї проповіді - промови переживав ще раз ті історичні часи. Тема промови — „Немає більшої любови ніж та, коли хто віддає життя своє за своїх друзів".

Промова д-ра Ярослава Падоха, виголошена на концерті, була на таку тему: „Значення Львова для української державности в минулому і в майбутньому". Ця тема виправдує потребу постійного святкування Листопадових Днів.

С. Демидчук.

Бостон, Масс

Концерт в честь Митрополита Шептицького.

Заходами української католицької парохії Найсвятішого Серця Христового та церковного хору в неділю 25 листопада вшановано концертом пам'ять єрарха Української Церкви та великого сина України бл. п. Митрополита Андрія Шептицького. Свято відкрив короткою, речевою промовою о. Григорій Том, завідатель парохії, підчеркуючи, чому ми повинні святкувати пам'ять Митрополита Андрія Шептицького.

Сцена була гарно прибрана, посередині виднів образ блаженної пам'яти Митрополита, прибраний килимами, американським та українським прапорами, сполучений разом. Цей гарний портрет Митрополита, справлений 307 відділом УНСоюза, який на своїх основуючих зборах обрав Митрополита за свого **п а т р о н а**, робить гарне враження.

На сцену виступив церковний хор під диригентурою знаної з своїх виступів на всіх українських святах пані Гелени Сидоряк Гаїр та відспівав „Боже Великий Єдиний". Із святочним рефератом про життя та працю на церковнім та народнім полі Кир Андрея виступив п. Дмитро Галонжка. Він згадав і про великий труд і працю над з'єдиненням українських церков, що досі не увінчалось успіхом внаслідок передчасної смерти Митрополита. Поезію Теодора Курпіти „Великому Митрополитові" віддеклямувала з чуттям учениця української парохіяльної школи під проводом того ж п. Галонжки Романна Франківська, а хор відспівав „Се нині благослови", „Возвесели" та піснею „Боже, вислухай благання" закінчив свято.

Вcч. о. Грогорій Том подякував гостям за численну участь та попросив п. Тимець та п. Телюк перевести збірку на сиріт по наших скитальцях в Німеччині.

І. Ч.

МОНТЕРЕЙСЬКА ХРОНІКА

ДОПОВІДЬ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Асоціяція американських письменникіє БУКЛАВЕРС у Кармелі, „місті поетів", запросила д-ра Яра Славутича прочитати доповідь про українську літературу. Така доповідь відбулася 12-го листопада на тему „Український літературний ренесанс двадцятих років і політика Кремлю щодо нього". Було присутніх понад тридцять авторів, що уважно слухали доповідь і жваво цікавилися сучасним станом української літератури під совєтсько - московським режимом.

З нагоди доповіді місцевий часопис „Кармельські шишкові цимбали" вмістив повну інформацію про доповідача та рецензію під назвою „Поневолена культура" на його англомовну книгу **Ди Мюз ін Призон**, що вийшла з друку в цьому році у В-ві „Свобода".

Місто Кармель, що знаходиться поруч Монтерею, відоме великим числом письменників, поетів, мистців та музиків, що живуть у ньому. На доповіді був присутній також Робінзон Джеферс, один із найвидатніших сучасних американських поетів.

Про успіх доповіді свідчить той факт, що асоціяція запросила д-ра Яра Славутича прочитати ще одну доповідь на споріднену тему.

ПРОТЕСТ ПРОТИ МОСКОВСЬКОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ В МАДЯРЩИНІ

Як подає американський часопис „Монтерей Пенинсула Геральд" (3-го листопада) місцеві українці висловили свій рішучий протест проти московської інтервенції в Мадярщині. В листі до Президента Айзенгавера вони підкреслили факти масового нищення українців, що його доконали Хрущов і його компанія. „Цей трагічний досвід із Росією може служити осторогою для інших вільних націй, яким загрожує московський імперіялізм" — такими словами закінчується лист.

Н. Н.

СВІТОВОЇ СЛАВИ ЗМАГУН НЕ ХОТІВ ЗРЕКТИСЯ СВОГО ПРІЗВИЩА

Рокі Марчіяно, колишній мистець тяжкої ваги, завісив свої боксерські рукавиці на клинок. Відійшов він добровільно, здобувши 48 перемог у тільки ж змаганнях, з яких понад 40 виграв відчисленням противника. Це мабуть одинокий випадок в історії боксу, що змагун не зазнав ані одної поразки у професійних змаганнях.

Про своє життя від дитинства до останнього часу він розповів у шістьох статтях журналу „Сатердей Івнінґ Пост". Там знайдемо спогади і про вірного до самовідречення друга, що товаришив йому весь час, і про тверде спартанське життя навіть тоді, коли він був одружений і опис рінґових перемог і рішення покинути те, що принесло йому маєток і славу. Він ще міг заробляти великі гроші виступами — не змаганнями, бо противника не мав, всіх їх чистенько змів. Але затужив за родинним життям, якого фактично не зазнав, бо перебуваючи безупину поза домом, не знав, що і дружина захворіла, що дочка потребувала лікування.

Правдиве його прізвище — це Роко Марчеґіяно. Коли він вже починав добувати славу, хотіли надати йому „якесь людське" прізвище, вимова якого не справляла б американцям особливих труднощів. І тоді згідливий на все молодець, що не міг закінчити середньої освіти, сказав вперше менаджерові своє тверде — ні! Прізвище мусить звучати по-італійськи — заявив він. Він не зрікся своїх простих, бідних батьків, ані народу з якого вийшов. Він приніс їм честь і славу.

Ф. Лук

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО УКРАЇНУ НА СОВЄТСЬКИХ ПОШТОВИХ МАРКАХ

В доповненні до вже приведених в статті І. Світа в ч. 213, „Свобода" від 6 листопада 1956 подаю ще:

В липні 1923 року видано серію поштових марок з написами в українській мові „Пошта У. С. С. Р.", „Допомога голодуючим" і ціною в „карбованцях". На марці за 20 карбованців портрет Т. Г. Шевченка.

У 1932 р. з приводу закінчення будови „Дніпрострою" видано марку з виглядом цієї греблі і з датами „1917—1932", а 23. XII. 1946 ще 2 марки з приводу направи „Дніпрострою", зруйнованого під час війни.

У 1938 р. на марці знаходимо герб „Укр. С. С. Р." і маємо цілу серію з 11 марок з видами Криму, а у 1939 році: 5 марок з видами Сочі.

1944 р. Серія марок 100 літ з дня народження І. Репіна, з яких 2 марки з його портретом і 3 марки з його картиною „Запорожці".

1940 р. Марка з Українським павільйоном на Виставці в Москві.

1945 р. і 1946/9 — 4 марки з орденом Гетьмана **Б о г д а н а Х м е л ь н и ц ь к о г о** і портретом Гетьмана.

1947 р. Марки зі стилізованим гербом У. С. С. Р. і марки з видами Криму і Сочі і ще 3 марки з видами фабрик в Константинівці, Макіївці і Харкові.

1948 р. Серія з 4 марок з різними видами з приводу 30-ліття У. С. С. Р.

1950 р. 3 марки з приводу 50-ліття смерти Айвазовського з його портретом і 2 картинами Чорного моря.

1951 р. 2 марки „Дніпрострою-Каховка".

1952 р. 3 марки Гоголя, з яких одна з Тарасом Бульбою.

1954 р. 10 марок з приводу „Возсоединенія України" з пам'ятниками Т. Г. Шевченка в Києві і Харкові, будинками Київської Опери, Університету і УАН, пам'ятником **Б о г д а н у** Хмельницькому і Радою в Переяславі. Тут треба признати, що ці марки дуже добре видані і в різних фарбах.

До цих марок треба було б ще додати воєнні поштові марки, присвячені Одесі і Севастополю й інші.

Капітан - Лейтенант Фльоти Святослав Шрамченко.

● Заінстальовано перші радарові стації для вдосконалених керованих ракет „Ніке-Геракль", які мають обороняти більші міста й промислові райони проти налету ворожих бомбовиків.

● У грудні цього року Компанія Едісон почне будувати в Індіян Пойнті, Н. Й., атомову електрівню. Відкриття її заплановане на рік 1960-ий.

● З Люксембурґу повідомляють, що Европа потребує цього року коло 10,000,000 тонн американського вугілля. Це вугілля експортуватимуть із ЗДА впродовж останніх трьох місяців цього року.

Членство в Українському Народному Союзі — це ваш національний обов'язок і особистий інтерес! Вступайте в члени У. Н. Союзу!

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Моцартівський концерт

Не зважаючи на те, що Филаделфія є одним з найбільших наших скупчень та що академії й концерти є тут звичайно на доброму, а інколи й на високому рівні, наша публіка не завжди дописує численністю. Тому то й Літературно-Мистецький Клюб не може розвинути такої діяльности, на яку він, віримо, міг би спромогтися. Все таки громадянство Филаделфії завдячує Л.-М. Клюбові кожного року серію вечорів з доповідями та культурною розвагою.

Одним з таких гідних спеціяльної уваги був останньо „Моцартівський Концерт" у неділю дня 21 жовтня ц. р. з нагоди 200-ліття народин Моцарта, заповіджений, до речі, теж і місцевою німецькою пресою. Ініціятива до його влаштування і високий рівень були заслугою д-ра Антона Рудницького.

Д-р А. Рудницький виголосив вступне слово на тему „Універсальність і етика музики Моцарта". Доповідач підкреслив у своєму зв'язкому і змістовному слові, з допомогою образів і порівнянь істоту музики Моцарта, такої відмінної від усякої іншої.

Програму концерту складено зі зразків, які дуже добре характеризують Моцарта, дармащо, не з усіх. Виконано: Скрипкову сонату Ґ-дур, Три пісні для сопрано, фортепіянову сонату Д-дур, три арії з опер для баритона та фортепіянове тріо Б-дур. Виконавцями були: Дарія Кузик (скрипка), Вероніка Цегельська (сопрано), Михайло Мінський (баритон), д-р Антін Рудницький (фортепіян), Роман Рудницький (фортепіян-соло), Зенон Цісик (віольончеля) і Лідія Бульба (акомпаніямент)). П. Цегельська з п. Бульбою при фортепіяні, відомою як добра акомпаніяторка майже всіх музичних імпрез у Филаделфії, — виконала „Колискову пісню", популярну „Фіялку" та „Аллилуя", вкладаючи особливо в першу відповідний настрій. 13-літній піяніст Роман Рудницький в Сонаті Д-дур дав свіжий доказ віртуозного володіння фортепіяном та глибокої музикальности. П. Мінський виконав свою точку з повним зрозумінням і виразом. Спеціяльну увагу слухачів привертала до себе п. Дарія Кузик тому, що вона виступила в Филаделфії перед тим тільки один раз. Як в сонаті так і в тріо вона показала дуже позитивні прикмети свого таланту й уміння. Її повновартісним партнером у Тріо був п. Цісик. Душею виконання камерних творів при фортепіяні був д-р Рудницький, який перед інструментальними точками демонстрував теми даної композиції та коротко пояснював характеристичні риси її будови.

Гарна і привітна, невелика заля Української Громади дільниці Найстави саме й відповідала вимогам такого камерального концерту. Це теж скріплювало враження у слухачів, які на цьому високомистецькому концерті пережили справді гарний вечір культурної розваги.

Літературно-Мистецький Клюб записав собі гарну сторінку своєї праці.

Тарас Печерський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БАЛТІМОР, МД. — Б-во Пресв. Троці Відд. 320 повідомля своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9-го грудня, о год. 2-ій по пол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти вислухати звітів уряду, контрольної комісії і вибрати уряд на рік 1957 та вирівняти свої залеглості і складати пожертву на Фонд і передплату „Веселки". Присутність всіх членів обов'язкова. Д. Пісецький, пр.; І. Малко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира Відд. 130 відбудуться в суботу, 8-го грудня, о год. 8-ій веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7 вул. В програмі зборів: перечитання протоколу, звіт фінансовий і контр. комісії, опікунів хворих, кореспонденція і інші справи. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — І. Малець, скр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Річні загальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 158 відбудуться в суботу, 8-го грудня, о год. 8 веч., в У. Н. Домі при 216 Grand St. На порядку нарад: звіт з діяльности Т-ва за 1956, контр. комісії, вибір управи на 1957. Взивається членів Т-ва і членів УНС до обов'язкової участі. — С. Бродик, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність" Відд. 163, відбудуться в неділю, 9-го грудня в домі Укр. Амер. Горожан, 847 N. Franklin St., о год. 1-ій по пол. Проситься всіх членів прибути на призначений час. — М. Лешак, предс.; Ст. Филик, фін. секр.; Дм. Мисько, рек. секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. — С-во Неп. Зач. Пр. Діви Марії Відд. 290, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9-го груня, о год. 2-ій по пол., в церковній залі 1506 Church St. Просимо всіх членів прийти на збори, буде вибір уряду на 1957 рік і просимо привести нових членів до вписування до УНСоюзу і зложити свої жертви на „Веселку". — М. Хома, предс.; Ю. Гарт, кас.; М. Іванюк, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Т-во Запорозька Січ Відд. 67, подає до відома, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9-го грудня, в Ліберти Галі, о 2-ій год. по пол. Проситься всіх членів на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження, як також буде вибір уряду на 1957 рік. — І. Патуляк, предс.; В. Короташ, кас.; І. Хировський, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пр. Богородиці Відд. 36, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9-го грудня, о год. 4:30 по пол., в церковній залі 305 Гудсон Еве. Просимо прийти, буде звіт з ювілею і також буде вибір нового уряду на рік 1957. Просимо привести нових членів до С-ва і УНС. Довжних напоминається вирівняти свої довги, щоб не перетягати на другий рік. — Е. Ґерула, предс.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

Зах. Німеччина обмежила свободу рухів сов. амбасадора

Бонн. — Західньо - німецький уряд обмежив свободу рухів нового совєтського амбасадора Андрея Смірнова до території 28 миль довкола столиці Західньої Німеччини Бонну. Водночас пояснено, що це обмеження застосовано після такого самого рішення, що його зробив совєтський уряд у відношенні до німецького амбасадора д-ра Вільгельма Гааса в Москві. У відповідь на обмеження свободи рухів західніх амбасадорів, послів і членів дипломатичного корпусу в Москві, всі західні держави зробили те саме з совєтськими послами й амбасадорами у своїх столицях. Західня Німеччина зазначила, що якщо Совєти змінять свою поведінку, то й Західня Німеччина відкличе теперішній свій розпорядок.

Уряд закликає стейти приспішити будову автострад

Вашингтон.— З Білого Дому повідомляють, що президент Айзенгавер закликає стейти, щоб приспішили будову автострад, на які, згідно з законом, мають видати 33 більйони долярів в найближчих роках. Цей заклик Айзенгавера міститься в листі до Гарлова Г. Куртіса, голови Президентського Комітету для Безпеки на шляхах. І Президент і Куртіс погоджуться в тому, що безпеку на шляхах можна найкраще збільшити тим способом, що розбудується шляхи. Айзенгавер заявив, що стейти дістануть потрібну допомогу від федерального уряду в цій справі.

Торговельні банки платять по 3% від ощадностей

Вашингтон. — Рада Федеральної Резерви дозволила комерційним банкам збільшити відсотки від ощадностевих вкладок до 3 відсотків. З цього дозволу скористають 13,200 ощадностевих банків, які забезпечують своїм клієнтам їхні вкладки до висоти 10,000 долярів, і почнуть від 1-го січня 1957 року платити від ощадностей по три відсотки. Досі деякі банки платили по 2.5 відсотка, але були й такі, які вже й тепер давали від ощадностей по 3 відсотки.

Передбачають холодний грудень у східніх стейтах

Ню Йорк, Н. Й. — Бюро погоди передбачає, що цьогорічний грудень буде холодніший в порівнянні з нормальною пересічною температурою в цьому місяці в східніх стейтах. Нормальна пересічна температура для грудня становить: для Ню Йорку — 35.7, Шикаґо — 28, Денверу — 31.7 і Сан Франсіско — 49.3. Нижченормальна температура буде в східніх і дальших стейтах аж по лінію стейтів Міннесота, Мізурі, Луїзіяна. В Каліфорнії-Арізоні має бути температура вища від нормальної; те саме має бути і в стейтах Монтана, обидві Дакоти до Оклагоми. В решті стейтів має бути нормальна груднева температура. На загал має бути менше дощу і снігу в порівнянні з нормальними повітряними опадами.

ЗДА будуть домагатися приспішеної розв'язки середньо-східньої проблеми

Об'єднані Нації. — Державний секретаріят видав в понеділок 3-го грудня ц. р. під адресою Об'єднаних Націй окрему заяву в справі Суезу і Середнього Сходу. У цій своїй заяві З'єдинені Держави кладуть натиск на якнайшвидше прочищення Суезького каналу і вможливлення по ньому вільної плавби згідно з шістьма принципами, що їх прийняла була Рада Безпеки 13-го жовтня цього року. Водночас З'єдинені Держави заявляють, що Об'єднані Нації й усі заінтересовані держави повинні негайно звернути свою увагу на тривке полагодження проблеми Суезького каналу і Середнього Сходу. Говорячи про „тривке полагодження інших затяжних конфліктів, які турбували в останніх роках Середній Схід", ЗДА виразно вказують на затяжний ізраїльсько-арабський конфлікт, при чому пригадують знову свою готовість допомогти до полагодження цієї справи. Ця американська заява стоїть — коментує преса — у безпосередньому зв'язку з рішенням Англії і Франції евакувати Єгипет. Ця американська заява, дає деяку сатисфакцію англійському і французькому урядам, що Америка енергійніше, ніж раніше, підтримає тепер заходи в справі Суезького каналу і ізраїльського-арабської злагоди.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Канаді

ГРОМАДСЬКА РАДА КУК У ТОРОНТІ

Розпочалась підготовка до сотворення Громадської Ради при Відділі Комітету Українців Канади в Торонті, щоб тим способом виконати також одну з постанов Конґресу Українців Канади. Ціллю Громадської Ради є оживити організаційне життя і наблизити до себе місцеві організації та влегшити їм виступати спільним фронтом у всіх загально - українських справах. Рада буде мати 100 членів, і її перша сесія передбачається ще цього року.

ДЕНЬ ГЕТЬМАНІВ УКРАЇНИ

4 серпня 1957 відбудеться на одній площі біля Торонта при Всенароднім Здвизі для вшанування пам'яти Богдана Хмельницького з нагоди його 300-річниці смерти, для відмічення 300-ліття вибору гетьмана Юрія Хмельницького та Івана Виговського і 270-ліття вибору гетьмана Івана Мазепи. Екзекутива Відділу вже поробила певні кроки в підготовці програми Здвигу.

ГРОМАДСЬКІ НАРАДИ В ТОРОНТІ

30-го жовтня 1956 Екзекутива Відділу Комітету Українців Канади в Торонті скликала до Авдиторії УНО Громадські Наради, в яких взяли участь представники 17-ти складових організацій КУК, як теж гості. По вступнім слові голови Екзекутиви Відділу Д. Штокала говорив С. Фроляк про сучасні події в Польщі і Мадярщині, з приводу яких Ліґа Взаємної Кооперації етнічних груп у Торонті скликала в суботу 3 листопада демонстрацію проти московського імперіялізму. Представником від Комітету Українців Канади в тій Лізі є саме С. Фроляк, який є її головою. В тій демонстрації українці творили окрему частину.

Другу важливу справу зреферував фінансовий секретар Відділу КУК проф. І. Курман, якою є Український Громадський Фонд. Деякі дискутанти твердили, що ця преважлива справа не була належно поставлена на конґресі цього літа у Вінніпеґу, і тому це неґативно відбивається також в теренах. Але в кожнім разі — українську роботу можна добре робити тільки українськими грішми, тому присутні апелюють в першій черзі до Управи складових організацій і свідомих українців, щоб вони збирали і складали свою національну вкладку на Український Громадський Фонд.

Про реорганізацію Торонтонського Відділу КУК, його працю, найближчі завдання і пляни на майбутнє говорив секретар Екзекутиви д-р С. Росоха. При відділі створені ділові комісії, з яких вже деякі розгорнули свою працю. Остаточно оформлюється Громадська Рада, якої перша сесія відбудеться ще цього року. Рада буде 100-членна і до неї ввійдуть представники національних організацій, церковних громад і установ, і заслужені громадяни. В скорому часі Централя КУК цей Відділ перетворить у Провінціяльний, щоб тим способом допомагати меншим відділам КУК є координувати та належно розгортати їхню працю в провінції Онтаріо. З найближчих завдань Екзекутиви належно підготовити Соборне Свято Івана Франка, яке відбулося 25 листопада в Одеон Театрі. 16 грудня відбудеться Політичне Віче, на якому промовлятиме конґр. Керстен, предсідник комісії, що розглядала справу народовбивства кремлівськими імперіялістами.

В Австралії

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ З'ЇЗД У МЕЛБОРНІ

З метою дальшого піднесення як організаційного, так і навчального та виховного процесів у праці нашого шкільництва, Центральна Шкільна Рада в Австралії в порозумінні та за підтримкою СУОА та УГВ, скликає на 25—26 грудня цього року Перший Учительський З'їзд в Мелборні. З'їзд почнеться о год. 12 дня 25 грудня у приміщенні Українського Народного Дому в Мелборні. Програма З'їзду: 1. Звіт голови Центр. Української Шкільної Ради та інформації голів стейт. Шкільних Рад, або культ. референтів стейтових Громад. 2. Типи шкіл та структура єдиного керівництва школами. 3. Національне виховання в школі. 4. Позашкільне виховання (вечори, концерти, вистави, ігри, розваги, танки, поширення дитячих видань тощо). 5. Затвердження правильника Центральної Української Шкільної Ради.

На З'їзд запрошуються всі голови стейтових Шкільних Рад, керівники (учителі) наших рідних шкіл, та взагалі всі вчителі, що працюють в наших школах.

ТАРЗАН, ч. 3783. Вирішує його долю.

Ворд уже не розважався, а тільки пильно вдивлявся в Тарзана з-під густих повік: — Дуже здібна дедукція, дика людино . . .

Оскаженілий Тарзан продовжував: — Крім того, ваша гра в „лови" була хитрощами. Ви хотіли позбутися мене, щоб я не наразив на небезпеку можливий ваш плян з продажем вашого зілля.

— Знову ваша правда, — сказав Ворд. Але є ще плян на ваше знищення, про що ви не знаєте. Я відновив старий звичай лібів . . . довший час позбавлений законної сили в наслідок своєї жорстокости!